

Vegyes tartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Table with subscription rates: Megjelen: hetenkint egyszer, esötörtökön. Előfizetési feltételek: Egész évre 6 ft., Félévre 3 ft., Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Előfizetési felhívás a „Torontál” 1881. évi II-ik negyedére.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy megrendeléseiket minél előbb megtenni sziveskedjenek, hogy a lap pontos szét-küldésében fennakadás ne történjenek.

Az előfizetési pénzek egyszerű póstautalványnyal a „Torontál” kiadóhivatalához (Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában) címzendők.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 6 ft. — kr. Fél évre . . . 3 ft. — kr. Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

Nagy-Beckerek, 1881. évi márczius 24-én.

A „Torontál” kiadóhivatala.

A polgári házasság.

Magyarország népességének szaporodása s társadalmi okok egyaránt követelik, hogy a külön vallásos lévők, különösen pedig a keresztény és zsidó felekezetek házasságát köthessenek. — Még mindegyikünk élénken emlékezik azon antisemiták mozgalmakra, melyek Európában megindultak. — A zsidóelem valóban statust in statu képez; elszigeteltsége, vallási és erkölcsi sajátosságainál fogva eredeti faji és egyéni jellemét minden népek közt leghivebben megtartotta. Hozzájárult hazánkban még azon politikai körülmény is, hogy a zsidóság a germanitácionak szívós terjesztője volt. A zsidókat társadalmilag be kellett olvasztania. Ennek elérése végett beho-

tolt az emancipáció, csak hogy ez a polgári házasság nélkül a zsidóságból a keresztény társadalom rovására vele egyenrangú, sőt domináló osztályt teremtett. Azért a polgári házasság már a negyvenes évektől hő vágya volt a szabadelvű férfiaknak. — Deák Ferencz hatalmas beszédet tartott a polgári házasság mellett, e beszéde egyszersmind hatyudala volt. Tizennégy éve majd minden párt és kormány felvette e sürgős kérdés megoldását programjába. Egyik párt az obligatív, a másik a facultatív, a harmadik a szükségbeli polgári házasságot sürgette. — A kötelező polgári házasság polgári szerződés, kötelezi a házasulandó feleket, hogy frigyuk érvényessége végett a házasság polgári hatóságok előtt kössék meg. Ha valaki lelkiismereti dolognak tartja az egyház áldását is megnyerni, a polgári hatóság előtt kötött szövetség után a templomban is megesketheti magát.

A kötelező polgári házasság korántsem zárja ki a vallási szertartásokat, nem sérti meg a vallási lelkiismeretet, hanem dualistikus módon hatóságilag és egyháziilag kötetik. — Ezen obligatív polgári házasságot hozták be Franciaországba és Belgiumba, mely tagadhatatlanul a házassági akadályok elhárítására a legalkalmasabb módot nyújtja; hazánkban azonban a jelenlegi körülmények közt meg nem honosítható, mert legyőzhetetlen akadályokba ütközik, melyek közül csak azt említhetjük fel, hogy a kötelező polgári házassághoz az államban gyökeres reform és codificált polgári törvények szükségeltetnek. Az első heves harczzal, az utóbbi meg hosszú és a viszonyok sürgetik, alkotmányos törvényt az obligatív polgári házasságról.

A polgári házasság nálunk különösen politikai nemzeti szempontból bírálandó meg. Célunk mindenestre a házassági akadályok elhárítása mellett a magyarság fejlesztése, a magyarságtól eddig távolálló elemek beolvasztása is, mi természetesen csak lassankint, fokozatosan történhetik. Politikai eszélyből

többet nem kívánhatunk. A gyakorlati viszonyok legelőször is azt sürgetik, hogy a zsidótársadalom vegyüljön a keresztény társadalommal, és így a magyarság fajilag erősödjék. Ha már ez sikerrel megtörtént, terjeszkehetnek ki a törvény a különféle keresztény felekezetek polgári házasságára is.

Egyelőre a közvélemény csak azt sürgeti, hogy törvény által döntsék le a keresztények és zsidók közt lévő választófal. A kormány a napokban végre beterveztette a képviselőház elé a keresztény és izralita felek közt kötött polgári házasságról szóló törvényjavaslatot, mely hihetőleg még ezen országgyűlés vége felé fog tárgyalatni és így a keresztények és zsidók közt századok óta fenálló anachronismus meg fog szünni.

Kormányunknak e lépése mindenestre minden szabadgondolkodású ember osztatlan tetszésével fog találkozni. Hogy heves megtámadásoknak lesz kitéve e törvényjavaslat, az gondolható. Sokan követelni fogják a facultatív polgári házasság behozatalát, mely a feleknek tetszésére bizza, hogy szabad választásuk szerint akár a polgári, akár az egyházi hatóság előtt kelhessenek egybe, vagy a szükségbeli polgári házasságot, melyre a felek jogérvényesen akkor léphetnek, ha az egyház összeadásukat megtagadja. Mind a felsorolt polgári házasságok közt a kötelező leginkább oldja meg a házasság kérdését jelenlegi viszonyaink közt a fentemlített akadályok miatt azonban nem valószínű meg, a facultatív és szükségbeli polgári házasságról pedig szó sem lehet, mert a kérdést nemcsak nem oldják meg teljesen, hanem az ügyeket még össze is bonyolítják.

Igaz ugyan, a törvényjavaslat nem elégíti ki minden igényt, hisz erre csak az obligatív polgári házasságról szóló törvény képes, viszonyainkhoz képest azonban mégis határozott lépés. Habár a parlament nem, a házasulandó ifjúság mindenestre örömmel fogja üdvözölni.

Közöljük e fontos javaslatból a következőket:

Hirdetések díjai: A háromhásos petitor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kínestárilleték minden egyes beiktatásért 30 kr.

Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beckerekben, hova az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

Érvényes polgári házasságot csak keresztény és izraelita különböző nembeli személyek köthetnek egymással. Elmebeteg, s a kik 14-ik évüket még be nem töltötték, épen nem, atyai hatalom alatt álló kiskorúak atyjuk beleegyezése nélkül csak a gyámhatóság jóváhagyásával, gyámi hatalom alatt álló 18 évesnél ifjabb fiúk és 16 évesnél fiatalabb leányok csak gyámi, illetőleg gondnoki, valamint gyámhatósági beleegyezéssel, ezeknél öregebb kiskorúak gyámi engedély nélkül csak a gyámhatóság beleegyezésével köthnek házasságot. Házasságra lépni akaró külföldi tartozik igazolni saját honi törvényei szerinti személyes képességét, hadkötelesek pedig a honvédelmi minister, illetőleg a felsőbb katonai hatóságok engedélyét.

Érvénytelen a házasság: 1. ha a beleegyezés felelemben ejtés által csikartatik ki; 2. ha a beleegyezést elragadott és szabadon még nem bocsátott személy adja; 3. ha az egyik fél a másik személyében téved. Azonkívül a házasság megkötése után egy évig a férj követelheti az érvénytelenítést, ha nejt más által teherbe ejtve találja, s bármelyik fél, ha a másik örökös s a házasságkötéskor már megvolt tehetetlenségét igazolja. Az a férfi, ki magasabb egyházi felavatásban részesült, ugyszintén az a férfi vagy nő, a ki mint szerzetes szüzességi fogadalmat tett, ha ez azon felekezet hitelvei szerint, melyhez a szándékolt házasságkötés idejekor tartozik, házassági tiltó akadályt képez, érvényes polgári házasságot nem köthet. Fel- és lemenő ágon való rokonok, testvérek, féltestvérek, unokatestvérek, s a szülők testvérei egymás közt érvényes házasságot nem köthetnek, valamint az egyik házastárs a másiknak inémt felsorolt rokonaival sem. A kik egymással előzőleg bíróság bebizonyított házasságtörést követtek el, nem léphetnek egymással házasságra, valamint a ki az egyik házastárs élete ellen büntetett követelt el vagy kísérelt meg, a másik házastársal nem keitett egybe. Másnak előzőleg tett házassági ígértel vagy eljegyzés a házasságnak nem akadály, azonban a cserben hagyott fél kára megtérítését követelheti.

A házasság ünnepélyességei a következők: A kihirdetés, melyet a megyékben az alispán, a városokban a polgármester előszóval és hirdetésményvel eszközöl. A hirdetés a felek vezeték- és keresztnevén kívül a netán tudott akadályok bejelentésére való felhívást tartalmazza. A hirdetésménynek három hétig kell függeni a törvényhatóság, valamint a jegyesek lakóhelyének községi hirdető tábláján. Az előszóval való hirdetés úgy történik, hogy a hirdetésményt a törvényhatóság tanácsstermben nyitott ajtók mellett három egymás után

TÁRCZA

A bölcs.

(Kalobiotika.)

„A sir éjén túl — ezt mondja a hit szava nekünk — Egy szebb létnek örök hajnala vár mireánk! Hallja szívünk e szót s megnyugszik szent bizalomban, S tűrni ezer bajt lessz e bizalommal erős. Oh de az ész! az nem tud megnyugodni e szóban S látni akarja, a mit elfőde isteni kéz. S kész harczolni legott s feltörni a nagy titok-ajtót, Számúzott nyugtát hasztalan esdi a szív! Am a titok kapuját nem tudja betörni erőszak, És hiu munkáján megtörik a botor ész. Szászor boldog a bölcs, kit a végtelen eszme ha meghat,

Regényes szerelmi viszony.

Stuart Mária szerencsétlen skót királyné Schiller és Beranger költeményei által lett népszerű. Regényes élete mindig gazdag tárháza volt a költészetnek; majd minden nemzet költői kiváló előszeretettel foglalkoztak vele, csupán Shakespere, kortársa hallgat róla. Lehetetlen azonban feltennünk, hogy Stuart Mária életének bünös részletei és tragicus vége 1587-ben nyomtalanul vonultak volna el fogékony lelke előtt, hogy ezek ne hatottak volna a fiatal, érzékeny költő képzelemre, hogy ne folytak volna be drámszínak,

kivált a hősieknek színezésére avagy egy-egy személyének jellemzésére. — Valóban Hamlet című tragédiájában rátalálunk Gertrud királyné alakjában Stuart Mária. Shakespere korában a fülön keresztül való megmérgezés híre terjedt el II. Ferencz francia királyról, Stuart Mária első férjéről. Shakespere bizonyosan hallotta ezt s így nagyon hihető, hogy Gertrud királyné képeben Stuart Mária lap-pang, ki ép úgy kelt össze második férjének Darnleynek gyilkosával, Bothwellel, mint Gertrud királyné férje testvérgyilkosával. Stuart Mária életéből egy olyan bünös szerelmi viszonyt mondunk el, mely korában oly nagy feltűnést keltett és a ritka szépségű királyné erkölcsi és külső bukásának oka lön. Mária királyné első férje életében Franciaországban rendkívül nagy befolyással bírt; férje halála után Károly trónralépésével ennek vége szakadt. Mária királyné, ki előtt mindenki mély hódolattal és alázattal hajolt meg, nem tűrhette el a következő király alatt mellőztetését és az udvaronc részéről tapasztalt hideg fogadtatást. Elhagyta Franciaországot és visszatért Skóciába örökölt tartományába. Franciaországtól való búcsúja megható volt és oly nehezére esett, hogy Calaisben, mielőtt kiserőitől végkép elbúcsúzott, egy teljes hétig tartózkodott. Alig tizenkilenc éves és európai híru szépség volt. Kortársai a tizedik muzsának hívták és szavakat sem találtak bájos alakjának esetelésére.

Magas, sugár termetű és mozgékony természetű volt, magas homloka szellemre, bátorságra és méltóságra vallott. Finom metszetű sasorru, füle kicsinyded, testszíne rózsás volt. Hosszu szempillái mélaságot kölcsönöztek tüzes szemecinek, gyengéden tekinteni azonban sohasem tudott. Barna szemei szenvedélyt lövöltek és haragosoknak mondhatók, ha szabályos szemöldökének ívei nem bájnának el. Eperajkán mindig mosoly lebegett. Gömbölyded állkapcsa egyenesedő vonalban torkában végződött. Aranyos szöke hajában ékszeri

soha sem viselt. Hosszukásan kerekded arcán vidorság és komolyság gyorsan váltakoztak, de inkább komoly, mint vig volt. Vonásai bár elbájolókat bátorságot árultak el.

Féjét nem királyi, hanem istenői méltósággal hordta fennen, kinek szíve olthatatlan langgal ég. Az elvarazolás minden fogasához értett. Alarczot a divat ellenére sohasem viselt, sőt a nyilvános körmenetek alkalmával is e nélkül járt-kelt pálmával kezében azon búszke öntudattal, hogy szépségben, bájján mindenkit felülmul. Testi bájaihoz járult ritka képzettsége, élénk szelleme és azon törekvése, hogy mindenkit megnyerjen a maga részére. Jól érte az, hogy egy szempillantással, szóval vagy mosollyal, hogy kelljen valaki esztét megzavarni. Pompaszerepére és nagy lelkűsége tehetségét felulmulta. Tévkeny volt, több kitarással és erélyvel törekedett az élvezetekre mint rokonai, a Guise-k a dicsőségre. Ravaszága államférfiúnak képesítették volna, ha nem hódol annyira szenvedélyeinek. Ép úgy a szerelemnek élt, mint a férfiak a harcznak; mindig azon volt, hogy másokat meghódítson és elbájosjon.

Ilyen volt Stuart Mária, ki gyászban búcsúzott el Calaisben azon tartománytól, hol a teljes boldogságot élvezve nem viselhette el azt, hogy férje halála után másodrangnak tekintessék.

Augusztus 19-én kötött ki Skóciában, bár alattvalói fogadtatására mindent elkövetek megijedt tekinteteiktől; visszavonultságuk, erkölcsök vadsága éles ellentétben volt a franciaik lelkesedésével és finomságával. Az edinburghi polgárok is kinyilvánították örömeiket a maguk módja szerint, mintegy öt vagy hatszázan éjjeli zenével lepték meg, ablakai alatt zsoldárokat énekelvén és komisz hegedűkön czinczognán. A fáradt királyné nem alhatott, jó képpel fogadta azonban a megtiszteltetést és hajnal tájban az rkélyre lépve megköszönte kitüntetésüket. Mária csakhamar

tapasztalta, hogy mily veszélyek környezik új tartományában, mert a nép ellenszegült akaratának, midőn másnap szerencsés megérkezte emlékeire misét akart mondani. Az új vallási tannak legdühösebb védője és Mária leghevesebb ellensége bizonyos Knox János lelkész volt. Törékése, hogy megnyerje és udvarához édesgesse, hasztalan volt. Sem a királyné fiatalága, sem szépsége, sem tehetősége nem tántorították el, hevesen követelték, hogy királyné vagy térjen át a puritán vallásra, vagy mondjon le a trónról. Mária vakmerőségén és hevességén megijedve, mondá róla: Hangja az oroszáné, beh kár, hogy ellenünk és hatalmunk ellen van! Mi haszna, hogy gyűlöli a pápát, a királyokat és még inkább a királynóket. Mária Knoxal egykor beszélgetvén, mind levertébb lett és szinte titkos ijedelemmel érezte, hogy a népnek ez a bálványa egy nap vesztét okozza. Az angol királyné támogatását sem sikerült megnyernie. Habár követelt szívesen fogadta, csak az alkalmat várta, hogy versenytársnőjének árt-hasson. A fiatal királyné még természetes testvérebén, Murray grófbn sem bízhatott, kit első miniszterévé nevezett ki, kitüntetésekkel és jószágokkal ajándékozott meg. Maga magát is árvának érezte, unatkozott, az állami gondok és vallási villongások megtámadták egészségét, szórakozást keresett tehát, idegen zenészeket hívott maga köré, kik közül különösen az egyik énekest iparkodott udvarhoz lebilencselni. Rizzió Dávid volt a neve, apja turini karmester volt, ki zenetanításból elégedt. Rizzió de Morette marquis, savoyai követ kíséretében jött Skóciába, hol a királyné kérésére ez átengedte szolgálját. Rizziónak csakhamar sikerült Mária kegyébe jutni, érdeme csak abban állott, hogy eltalálta Mária kedély hangulatát és titka, hogy vele mulatott.

Huszonnyolcz éves, arca, habár nem épen szép, de értelmes volt. Haja gesztenyeszínű, arczbőre barnás, orra nagy és mersz

következő hétfőn felolvassák. Ha a hirdetés után 6 hónap alatt házasság nem jött létre, a hirdetést ismételni kell. A hirdetés teljeségének hiánya a házasságot nem érvényteleníti. — A bejegyzés unnepeles nyilvánítása az alispán, a polgármester vagy ezek helyettese előtt történik, a kik az összeházasítást megtagadják, ha valamely házassági akadály merül föl vagy a hirdetésről a felek nem tudnak bizonyítványt mutatni. E határozat ellen a belügyminiszterhez lehet felelkezni bármely határidőben.

A házassági anyakönyveket az alispánok és polgármesterek két példányban tartoznak vezetni, ugyanolyan rovatokkal, mint a minők most az egyházi anyakönyvekben vannak. Ha nem az előtti a törvényhatósági tisztviselő előtt történik az egybekelés, ki a hirdetést teljesítette; az utóbbi a hirdetésről a bizonyítványt adni, az előbbi a kihirdetést az egybekelésről 8 nap alatt értesíteni tartozik.

A házassági akadályoktól fölmentést, a fel és lemenő ágon való rokonok, testvérek és féltestvérek, továbbá az egyik házastárs s a másik házastársnak fel vagy lemenő rokonai közt a házasságkötés általában kizárólag, a belügyminiszter adhat. Az e végett való folyamodást az alispánnal vagy polgármesterrel kell beadni. A második és harmadik szóbeli kihirdetéstől s a hirdetések egy heten túli kifüggesztésétől a fővárosban a polgármester, a többi törvényhatóságokban az alispán adhat fölmentést. Halálveszedelem esetén, ha a felek esküt tesznek arra, hogy tudjuk szerint nincs köztök házassági akadály, kihirdetés nélkül, közvetlenül össze is lehet adni őket, erről azonban 8 nap alatt jelentést kell tenni a belügyminiszternek. Akkor is elengedhető a kihirdetés, ha olyanok akarnak házasságra lépni, kikről hosszabb idő óta a közönséges vélemény, hogy hitvesek.

Bírói joga a házasság utolsó lakóhelye szerint illetékes kir. törvényszéknek van, mely azonban, — ha a házastársak vagy ezek egyike vallását olyképen megváltoztatta, hogy mind a két házastárs ugyanazon vallásúvá vagy valamelyik keresztény vallásfelekezethez tartozóvá lett s a házasság egyházi szertartással újra megkötötték, — csak az első házassági kötés érvényére szorítkozik. Szükség esetén az igazságügyminiszter delegálhat bíróságot.

Házassági per folyhat a) a házasság érvénytelenítése végett. A pert indíthatják: a házastársak, az atyai hatalmat gyakorló atya vagy gyám, a menyiben az ő jogai sérültek, végre a katonai hatóság az engedély nélküli házasság esetén. A tiszti ügyész köteles keresetet indítani, ha a felek közt rokonság, vagy házasságtörés miatt akadály van, ugyancsak bigamia esetén. Érvénytelenítést csak az a házastárs kérhet, ki jóhiszeműleg kelt egybe. A vélelem mindig a házasság mellett szól. Az állított örökös tehetetlenség szakértők által megállapítandó s a felek még ezen túl is egy évi együttélésre utasítandók s csak ezután lehet a házasságot érvénytelennek nyilvánítani.

b) Időleges elválás kimondását a felek az illetékes bíróságnál kérhetik, tartoznak azonban előbb szándékukat itt az illetékes tisztviselőnél bejelenteni, a ki hat-hat hetenként kétszer békítést kísérel meg, s ha ez sikertelen marad, bizonyítványt ad ki. Ha a vagyonra s a kis koru gyermekekre nézve a házasság megengedése az elválás minden további vizsgálat nélkül megengedendő, ha pedig kiskorú gyermekek vannak, csak akkor, ha a felek kimutatják, hogy azokról a gyámhatóság által jóváhagyott módon gondoskod-

tak. Az időleges elválást az egyik fél is kérheti, ha a házassági kötelek felbontása kellőleg indokolta van, vagy ha: a panaszolt a panaszolt elhagyta, ha a panaszolt olyan életet élt, mely a család vagyonát vagy jó erkölcsét veszélyeztette, ha a panaszoló életére tört, s annak személyes viszonyaihoz képest súlyosan (tettel vagy szóval) bántalmazta, ha huzamosan ragadós nyavalyában szenved. Ha a vagyonra s a gyermektartásra nézve egyezés nem sikerül, a feleket rendes per útjára kell utasítani. Az elválásztott felek ismét összekelhetnek, tartoznak azonban ezt az illetékes hatóságnál bejelenteni.

c) A házasság felbontása kérhető bármelyik fél által az illetékes bíróságnál: 1. ha a házastárs házasságtörést követett el, 2. ha őt elhagyta s bírói intésre, vagy, a midőn tartzkodási helye nem tudatik, bírói hirdetésnyi felhívásra egy év alatt vissza nem tér; 3. ha életére vagy egészségére veszélyesen tört vagy őt súlyosan ismételve bántalmazta; 4. ha a házasságtörés elkövetésére csábította vagy kényszerítette; végre ha az egyik házastárs holtá nyilvánított, a házasság megszűntnek tekintendő. Ha mind a két fél legyőzhetetlen ellenszenvet érez egymás iránt, s ezt egy évi bíróilag kimondott időleges elválás után is fenntartják, a házasság felbontandó. A házasság felbontása után a felek ismét, még egymással is összekelhetnek, csupán azok nem léphetnek egymással házasságra, a kik előbb házasságtörést követtek el; a ki hitvese élete ellen tört, s a ki a bűntettben részes volt. Terhes asszony születése előtt, ha pedig terhessége kétségbe vonatik, 6 hónap előtt nem léphet házasságra. Ha a terhesség szakértők véleménye szerint nem valószínű, a belügyminiszter három hónap lefolyta után engedélyt adhat.

A bírói eljárás ugyanaz, melyet házassági perekben a törvényszékek eddig is követtek.

Külföldiek a saját hazájukbeli személyes képességen kívül a jelen törvény szerinti személyes képességüket is tartoznak igazolni.

Az országban kívül polgári hatóság előtt kötött házasságokból származó perek szintén a kir. törvényszékek elé tartoznak, s azzal a kivétellel, hogy a személyi képességre, a kihirdetésre s az összeházasítási módjára nézve a házasságkötés helyének törvényi irányadók, a jelen törvény intézkedései szerint bírálандók el. A törvény ezenkívül átmeneti intézkedésül a külföldön kötött honpolgárok polgári házasságát érvényesnek ismeri el s kijelenti, hogy a törvényszékek előtt indított perekben, melyek e törvény hatálya területén kívül polgári hatóság előtt kötött házasságok tárgyában indítottak, a jelen törvény szabályai alkalmazandók. Végül a törvény büntető határozatokat állapít meg az áthágó tisztviselőkre. A végrehajtással a belügyi és igazságügyi miniszter van megbízva.

A határőrvidek gazdasági állapota.*)

Tagadhatlan, hogy a határőrvideki lakosság a főállott katonai uralom alatt ámbár szorosan fékezve, de igen elkenyveztetve is volt.

Az akkori rendszer szerint a házközösség korlátozta a földbirtok eldarabolását, és így, ha még oly számos

* A „Magyar Föld”-ből.

tagokból is állott a család, — együtt gazdalkodott és kénytelen volt a családfőnek engedelmessé válni, és így az együtt lévő birtok és az összpontosult erő könnyebbítette az életmód fontartását. Továbbá a megadóztatás csekélyebb volt, és végül a terjedelmes kincstári birtok majdnem ingyen való használata, mely fáradság nélkül számos marhat volt képes (nevelni) tenyészteni. A határőrvidek polgárosítása alkalmával azonban ezen javadalmak csökkentek.

Ismert tény, miszerint a határőrvideki népség, egyes községek kivételével a szorgalommal nem dicsékedhetett, mert nem igyekezett előbbre haladni és többet szerezni, mint amennyit házi szükséglete igényelt; ez pedig nagy fáradságba nem került, miután egy volt a családfő, a gazda, a többi igény nélküli munkaerő.

A határőrvidek polgárosításával elnyert egyenjog által a házközösségek több részre osztozni kezdek, mi a vagyon szétszakadását vonta maga után, és így képződött sok gazda kevés vagyon s hiányos munkaerő mellett.

Hogy azonban az önállóság után lihegett új gazdák állásukban szerepeljenek, legelső feladatuk vala tündökölni, mi természetesen vagyonának rovására ment.

Eleinte fődözte igényeit marhaállományából és midőn ez elfogyott; kezdődött a föld elárúsítása, melyet gazdagabb úzrekek magukévé tettek. Ez a katonai uralom alatt nem történhetett, mert a földmivelőnek csak szerezni, de ingatlan birtokot bárkinek eladni nem volt szabad.

A vagyon fölosztása által a birtokok annyira szétarabolódtak, hogy a lakosok nagyobb száma legeség 10, 8, 6, 4 és 2 holddal bir három egész négy külön határban, melynek helyes megmunkálata majdnem lehetetlen, miután a földbirtokok arányoslag igen kevés erővel rendelkeznek; miért is kénytelen azon birtokosokat is elárúsítani, és így képződött a proletáriátus, mely mindenre inkább hajlandó, mint szorgalmas munkára.

Nem tagadható azonban, hogy a lakosságnak gyarapodóbb része (sajnálattal, hogy aránylag csekély). — a megszórtaság után nemesek hogy élhetett ily csekély birtokból, hanem még szerzett is hozzá — és így merem állítani, miszerint a határőrvideknek szorgalmas lakói belenyugszanak a mostani állapotba; ellenben a proletár és munkakerülő átkozódnak.

És őszintén megvallva, ha ezen fajta nép kivándorol, hazánk nem veszít sőt nyer.

Amint fent említém, csakis azon része a lakosoknak kívánkozik vissza a régi rendszerhez, mely elprédálta vagyonát és most inkább kommunisztikus elvet táplál. A felműveltségü, jobb módú kapu-

tosok azonban a közjót érdekeben semmivel sem különböznek az előbbiektől, de talán a társadalomra nézve még ártalmasabbak.

Ami a határőrvideken a magyarosítást illeti, az, igazán bevallva, igen nehéz feladat, miután a jobb indulatnak csekély részét képezik azoknak, kik hajlamot mutatnak erre, a tulnyomó ellenszenvük által eltántorítottak.

Ezen tulnyomó elemeknek hazánk és nemzetünk részére való megnyerése pedig a legnagyobb áldozatokkal sem érhető el, most teljesen s csakis célszerűen berendezett népiskolák által nevelhetünk jobb érzetű új nemzedéket.

Volna azonban más mód, és pedig az, melyet mult évben a „Magyar Föld” 123-ik számában „Armentesítés és gyarmatosítás az Aldunánál” cím alatt előterjeszttem; ha t. i. az végrehajtatnák.

A nép elszegényedése leginkább a rendetlen gazdalkodásban keresendő, mert ha ezen a vidéken a föld termékeny képességénél fogva az okszerien műveltetnék, még egyszer annyi nép, és sokkal kedvezőbb viszonyok közt élhetne, mint jelenleg: de ehhez először munkavezető emberek kellenének, másodsor pedig értelmesség, mely utóbbi a határőrvideken, a városokat kivéve igen gyéren található. A földmivelés kizárólag pórnép által kezeltetik, melynek képzettsége alant fokozott áll; minélfogva fáradozásuk a hiányos értelmiség következtében többnyire meghiúsul.

Ott, ahol tevékeny gazdasági egyletek működnek, még némileg sikerül az okszerűbb gazdalkodás elveit meghonosítani; és ha a felművelt úzrekedő osztály, mely a pórnép oktatásába nem igen egyez bele, a nemes törekvés ellen annyi nehézségeket nem gördítene, azaz viszonyaink hátrányára rosz part nem hintene: jobban haladnánk ez irányban. Ismételve megemlítem azt, miszerint a magas kormány méltóztatnék intézkedni, hogy népiskoláinkban a mezőgazdasági oktatás kötelezett tantárgyul behozassék, és a magyar nyelv oktatására nagyobb figyelem fordíttassék.

Kozáry János.

Körrendelet a megyei szervezési szabályzat életbeléptetéséről.

Torontálmegye szervezési szabályzatának egyes intézkedési a nm. m. kir. belügyminiszteriumtól leérkezett jóváhagyás után azonnal életbe léptetvén, a további rendelkezésekkel alólírott alispáni hivatal bízott meg. Ebből meghatalmaztatásom alapján, és miután a megye közönsége által sokszorosított rendelt szabályrendeletnek a kellő számú példányban elkészültével elérkezettnek látom azon időt, midőn megbízatásomban eljárnom lehet, a szervezési szabályrendelet végleges életbe léptetése körül következő intézkedést látok szükségesnek.

hajlásu, fogai nagyon szépek voltak. Nagy szemöldöke alatt tüzes, átható szemmel férfias vonásainak erőlyt látszottuk kölcsönözni, mi lelkeben azonban hiányzott. Fellépésében megnyerő, de ravasz is volt. A sas tekintetével, a diplomata mosolygásával birt; kiapadhatatlan szellemességével csábítólag, beszédében a képzelem minden színeivel tudott hatni. Italia napjától barnított arca a hevességgel az angol mélyelméjűséget párosította. Magába olvasztotta dél hevével az észak nyugalmát és okosságát. Jellegéből hibája volt, hogy nem hordta fejét a nemes módjára fenn és hogy a sértést és megalázást elárta. Akaratának erejével sohasem győzhette le természetes gyöngöségét. A hátorrság híjával volt, melylyel csak látszólag birt. Egyébként hősi alakja volt s minden tehetséggel dicsékedett; finom megnyerő modoru, szélszövényes volt, és bizonyára annyi kormányzóit tehetséggel birt volna, mint nőhódítással, ha több volna benne az erély és értelem. Hangjának bája és finom előkelő modorával csakhamar emelkedett. Mint muzsikusból első miniszter és a francia levelezés titkára lett. — A királynének ez a szeszélye az ország főurat roppant felizgatta. Rizziót intették, ne ingerelje fel a főurat haragját; ez Máriától kegyeltetve azonban nem változtatta meg magaviseletét. „Heves inger fogott el ma este a királynénál,” mondá egykor Lindsay Knoxnak. „Ugyan mi ingerelhetett fel?” kérdé a reformator. „Azt az olaszt akartam kidobni az ablakon, ki szemtelenül a lordok elé mer ülni, ahelyett, hogy a kenyélt tartaná.”

Mária szépsége ezalatt egész Europa figyelmét magára voná, sok fejedelem esengett kezéért, de ő szenvedélyeinek, a zenének és költészetnek élve sem a politika sem a dicsvágy által nem befolyásoltatta magát a férjválasztásban, fejedelmi kértőnek mellőzésével Darnley Henrik lordnak, egy számtalán skót és általa megkegyelmezett nemes fiának, rokonának nyújtotta kezét. Ebben nyilvánult először

is Erzsébet ármánykodása, ki titokban abban a hitben támogatta e házasságot, hogy Maria csakhamar megunja e házasságot. Darnley különben ledér udvaronc volt, ki fuleiben gyöngyöt és nyakán aranyláncot viselt. Jó táncos, kellemes énekes és tetszetős fiatal ember volt, ki a férfiak megvetettek. A főurat elleneztek e házasságot Darnley katolikus vallása miatt, Rizzió azonban támogatta, ki az új fejedelmet befolyásával csakhamar uralkodott. Ettől fogva a királyné csak új szerelmének és azon törekvésének élt, hogy Skóciát ismét katolikusá tegye, sőt eszélytelenül még azt is kinyilvánította, hogy Angliát meghódítja. Amint Erzsébet előre látta, Maria férjét csakhamar megunta. Amint megismerte jellemét, nemesek nem szerette, hanem meg is utálta. Ismét Rizziót vette kezébe, kinek szellemében és tehetségében gyönyörködött. Minden figyelmét ráparazolta és abban a kitüntetésben részesítette, mi a 16. században hallatlan volt, hogy nemesként bánt vele és asztalánál helyet adott neki. Még többet is tett; a közmegegyezés szerint az okmányokban Darnley irta nevét a az első helyre, alája a királyné; ezután Maria Darnley elé irta nevét, később pedig azét egészen elhagyta, és Rizzióval íratta alá nevét. 1566. márczius 9-én este 6 órakor mintegy háromszáz fegyveres összeesküdt az esti szürkületben Canongate szűk utcáin a palotához sompolygott.

A király, Morton, Lindsay és Ruthvennel lakásán ebédelt, mely ugyanazon toronyban Maria lakása alatt volt. Ebéd után megnezette, ki van a királynénál. Hirül hozták neki, hogy a királyné is épen most ebédelt és Argyel gróffal, törvénytelen születésű nővérel és Rizzióval az öltözök szobába vonult. Elénken és vígan csevegtek. A király titkos lépcsőn felmenve Maria szobájába lépett, ezalatt Morton, Lindsay és egy csapat bátor fegyveres a nagy lépcsőházat foglalta el és úzte szét a királyné barátait és szolgáit. Amint a király a királyné szobájába lép Rizzió fedett fővel ült. Rövid

köpeny, atlaszujjas és vörös bársony bugyogó volt rajta, kalapját toll ékesítette. A királyné kérdé a királytól: „Uram már megebédelt? Azt gondoltam még most is az ebédnél ülnek.” A király felesége székének támlájára támaszkodott, a királyné visszafordult hozzá, átöleltek és Darnley a társalgásban részt vett. „Langja rezgett, arca kipirult, időről-időre a félig nyitott ajtóra tekintve. Csakhamar kibújik a függönyök rojta mögöl egy sápadt alak, Ruthven, ki láza, gyengesége ellenére az összeesküvésben részt akart venni. Felfegyverzetten Douglas, Ballentyne és d'Ormiston kíséretében rejtőzött el. Abban a pillanatban, midőn Morton és Lindsay lármával tödültek be a királyné szobájába, rohant elő Ruthven bizonyu robajjal. Sápadt, vad, a betegség és haragtól eltorzított arca megrémítette a vendégeket: „Ki engedte meg és miért nyomultok be lakásomba?” kérdé a királyné. „Evel a Dáviddal ni, evvel az asszonyhósszal van végezni valóm”, válaszolt Ruthven.

Majd egy másik összeesküdt lépett elé, kihez Maria ezt mondja: „Ha Dávid bűnös, törvényszék elé állítom.” — „Itt van a törvényszék”, válaszolá az összeesküdt köpeny alól kivett hurokra mutatva.

Az ijedségtől elsápadva menekült Rizzió a szoba szegletébe. Üldözték. A szegény olasz a királynéhoz futva ruhájába kapaszkodott: „Elvesztém! Az isten irtalmára, asszonyom menten meg!” — Maria Rizzió és a gyilkosok közé rohanna ezeket távollatni törekedett. Mind rárohantak, a kis helyiségben éktelen zsvaj támadt. Ruthven és Lindsay a királyné előtt villogtatták fegyverüket. Ker András pisztolyt is szegezett mellének, halállal fenyegette őt. „Lőjjetek”, kiáltá a királyné, „ha gyermekeket nem kíméltek.” — Az asztal a dulakodásban fellétek. A királyné védte Rizziót, ki annak ruhájába kapaszkodva végre nebuli fegyveres által a szobából kivonszolatott, hol Douglas Darnley törével a kegyenc háta szurt e szavakkal: „Ez a király főfese!”

Rizzió kétségbeesetten védte magát. Sirt, kért, rimádkodott, jajgatott. A szoba ajtajába kapaszkodott, majd a kályhához és végül a királyné hálószobájában ennek ágához. Az összeesküdtök ottütköztek; hogy a megragadt tárgyat elhosszassa, kezét összeszabdalták. Végre a hálóból kivonszolták és 25 törzsúrral megölték. A királyné emberfeletti erővel igyekezett Rizziót megmenteni. A király alig tartotta vissza. A királyné e vakmerőségen felingerült, Ruthven azonban avval megentelve magát, hogy beteg bort töltött egy üres pohárba: „Nem törjük, hogy rabszolgá uralkodjék rajtunk; itt van a férje, ez a mi urunk.” Kérdésére, hogy Dávidot börtönbe vitték-e, azt válaszolták neki, Dávidról ne is beszéljen, mert az meghalt. A királyné e hírre rémülten felsikoltott és a királyhoz fordulva ezt mondja neki: „Áruló, evvel haláltud meg annak jótéményeit, ki veled oly sok jót tett? Evvel halálot meg nekem, ki az ő tanácsára ily magasra felemeltek? De nem sírok, boszut állok érte! Nem nyugszom, míg szived oly sivár nem lesz mint az enyém ma.” E szavak után ájultan összeesegott.

Darnley árulásáért meglakolt. Szégyennel teljes rövid életét a királyné egy új kegyencze, Bothwell által fejezte be. Ez a király házat az alja rejtett puska por által légberpölytette, míg azalatt a királyné egy cselédje házassága alkalmával rendezett bálon táncolt. Részes volt-e a bűnmerényletben nem tudni, a nép annak tartá, mert rövid időre a gyilkosnak nyujtá kezét. Maria később börtönbe került, az uralkodást Rizzió halála után három hónapra született fia nevében törvénytelen születésű fiúve vitte. Börtönéből megszabadulva, Angliába ment, hol halálra ítéltetve a hóhér bárdja alatt fejezte be életét.

1-ször.
ponljau 18
zési szabály
kedése irány
lyukat veszt
tek, melyek
rendelettel,
lenkezésben
sőbb határoz
évbén bárm
előbbieket n
utóbbiak ped
rendeletre u
2-ször.
nagy hordere
melyek hivat
sleges rendt
biteni, az u
nak nagy, de
kört ad, a k
egyis közeg
közönséget
kényetül, a k
örzést megk
felállítás a
emeli, de fö
mondása ált
pályára csak
3-ször.
szükségses
delet egyes
végrehajthat
a) A hivatal
szabadságra
ból, a mena
előre látható
a hivatal átá
toznak felven
szertint helye
jegyzőkönyv
kezdekésekor
Hasonlag
átadása alk
és a pénzkeze
átvevő és át
b) Az I.
seinek betar
köeles heta
meghatározand
vellen hivatal
alajján a szab
ellenőrzendi.
c) Az I.
keresztülvitte
jegyző egy
az általa ad
hasonlag köe
pontosan meg
távozott irnek
minta szertint
minden szomb
mutatni.
d) A II.
pontjának intéz
mert az allan
csütörtökön
azon darabok
tartozóknak g
tartott álland
adandjak, és a
az állandó v.
vébinak hitel
helyettese az
egy történe
alispán vagy
a vonatkozó sz
betüket. Hason
közgyűlésen el
Az így
előadó magán
rövid tartalmt
felvételt vége
ki abból a k
lap 3. pontja ért
egy, hogy az
alatti ügyek
neki átadott li
rendje szerint
e) A II. r
pontjának megf
pedig az erro
vántarlandja a
tisztviselőt, ki
jelentését be
sürgetés helye
tesének bejelen
f) A II. B
pont 2-ik be
lévedésből kima
g) A II. r
pontjára nézve
költségelőrán
választmányok
járásunkint ossz
h) A II. r
ban a levéltár
kezelés rendelt
tekintetéből kö
A levéltár
a folyó római szá
osztályba soroz
járványok, a sz
lési esetek, a k
időszaki jelent
szertár ügyek.
A II. k a t
az ujjconozás,
lásolás, elhossz
zási beadványok
kedésügyi oszt
hidak fenntartás
szolgáltatása és
beadványok. A
soroztatnak a köz

1-ször. A végleges életbeléptetés időpontjait 1881. évi április 15-étől számoljuk ki, mely napon a már többször említett szervezési szabályrendeletnek minden egyes intézkedése irányadó lévén, egyszersmind hatályukat veszít mindazon alispáni körrendeletek, melyeknek intézkedési vagy szabályrendelettel, vagy jelen körrendelettel el- lenkezőben vannak, kivételül ez alól a felsőbb határozatok alapján bármikor, és a folyó évben bármily alapon kelt rendeletek, mert előbbiek nem eredetleges alispáni intézkedések, utóbbiak pedig már tekintettel jelen szabályrendeletre alkotva.

2-ször. Az új szervezési szabályrendelet nagy horderejű és üdvös újításokat tartalmaz, melyek hivatnak a hivatalnál okvetlenül szükséges rendet meghatározni, a fegyelmet erősíteni, az új szabályrendelet a főbivalók- nak nagy, de határozottan körvonalozott hatá- sárt ad, a közigazgatás menetét gyorsítja, az egyes közegek munkakörét körülírja, a nagy közönséget óvja a tisztviselők esetleges ön- kényétől, a közigazgatás és pénzügy ellen- őrzését megkönnyíti, a járási választmányok felállítását által a vidék érdekeit érvényre emeli, de főleg a qualificatio szükségének ki- mondása által biztosítja, hogy közigazgatási pályára csakis képzett egyén juthat stb.

3-szor. Hogy ezen üdvös csel elérésék, szükségesnek tartom a szervezési szabályren- delet egyes pontjait következőleg kibővítve végrehajthatóvá tenni.

a) Az I. Rész, I. fejezet, 8. §-a alapján a hivatalfőnökök bármily okból tehát akár szabadságra akár hivatalosan távoznak a hivatal- ból, a mennyiben embe távozásuk 3 napnál elő- re lathatólag hosszabb időt veendő igénybe, a hivatal átadásáról rövid jegyzőkönyvet tar- toznak felvenni, és azt úgy maguk, mint idő- szerinti helyettesítők is aláírni kötelesek. Ezen jegyzőkönyv a helyettes működésének meg- kezdésekor első szám gyanánt iktattatik be.

Hasonlólag lezárandó a hivatali nyemű átadása alkalmával valamennyi iktatókönyv és a pénzügyi napló is és a záradék az átvevő és átadó tisztviselő által aláírandó.

b) Az I. Rész, I. fejezet, 9. §. intézkedé- seinek betartását ellenőrzendő, minden előadó köteles hetenként egyszer, a hivatalfőnök által meghatározandó időben beosztási könyvet köz- vetlenül hivatalfőnökének bemutatni, ki annak alapján a szabályszerű időben történt elintéztést ellenőrzendi.

c) Az I. Rész, III. fejezet, 17. §-a keresztülvételében a központra nézve a fő- jegyző úgy nyilvántartást vezetend, melybe az általa adott szabadságot bevezetendő; hasonlólag köteles a kiadó az irodai órákban pontosan meg nem jelen vagy a záróra előtt távozott irnokok neveit a részére idecsaltolt minta szerint nyilvántartani, és eme jegyzéket minden szombatban delután a főjegyzőnek be- mutatni.

d) A II. Rész, II. fejezet, 2. szak. k) pontjának intézkedése azon körülménynek fogva, mert az allandó választmány ülést minden csütörtökön tart, elcsik, és így az előadók azon darabokat, melyeket gyűlési hatáskörbe tartozóknak gondolnak, a minden csütörtökön tartott allandó választmányi ülésben elő- adandják, és a mennyiben azok ott tárgyalattak az allandó v. véleményét is elkészítvén ez utó- binak hitelesítésénél fogja az alispán, vagy helyettese az ügyet közgyűlésre signálni, mi úgy történend, hogy a beosztási könyvbe az alispán vagy helyettese sajátkezűleg irandja a vonatkozó szám illető rovatába a „kgy.“ betűket. Hasonló eljárás alá esnek a csupán közgyűlésen előadandó darabok is.

Az így „kgyre“ signált darabokat az előadó magánál tartja, és a darab számát és rövid tartalmát a „kgyi.“ jegyzékbe leendő felvétel végett az alispáni kiadónak átadandja, ki abból a közgyűlési tárgysorozatból a 39. lap 3. pontja értelmében sorrendbe összeállítja, úgy, hogy az ott a), b), c), d) és e) pontok alatti ügyeknek külön-külön lapot nyitván, a neki átadott kivonatokat abba beérkezés sor- rendje szerint vezeti.

e) A II. rész, II. fejezet, 3. szakasz h) pontjának megfelelően, az első aljegyző vagy pedig az erre külön megbízott előadó nyil- vántartandja a sürgetési napló szerint azon tisztviselőt, ki daczára kétrétdbeli sürgetésnek jelentését be nem nyújtá, és azt harmadszori sürgetés helyett az alispánnak vagy helyet- tesének bejelenti.

f) A II. Rész, III. fejezet, 5. szakasz b) pont 2-ik bekezdésében a közmunkaalap tévedésből kimaradt.

g) A II. rész, II. fejezet, 5. szakasz c) pontjára nézve megjegyzem, hogy a községi költségelirányzatok és számadások a járási választmányok életbeléptetése folytán ezental járásonkint összesítve érkezendek be.

h) A II. rész, II. fejezet, 8-ik szakaszá- ban a levéltárnak levéltári jegyek szerinti kezelése rendeltetvén el, ennek foganatosítása tekintetéből következő eljárást állapítok meg: A levéltár 11 osztályra osztozik, és pedig a folyó római számok szerint, az I. egészségügyi osztályba soroztatnak, az emberi és állati járványok, a szorványosan jelenkező betegü- lési esetek, a kórházi ügyek, az egészségügyi időszakai jelentések, himlőoltási és gyógy- szertár ügyek.

A II. katonai osztályba tartoznak az újonczozás, a katonai nyilvántartás, beszá- lásolás, elbocsátás, mozgósítás és loosztályo- zási beadványok. A III. közmunka és közle- kedésügyi osztályba tartoznak az utak és hidak fenntartása, a közmunka kivételése, le- szolgálása és a közmunka váltásra vonatkozó beadványok. A IV. a községi ügy osztályba soroztatnak a község belkezelésére, az a körül

fennforgó panaszokra, a községi előirányzatok és számadásokra s községi határozatokra vo- natkozó beadványok. Az V. nagy gazdaság és kölcsönügyi csoportba tartoznak a községek és egyeseknek különböző alapokból adott köl- csönök lebonyolítása, a haszonbérletekre és a belső gazdaság vitelre vonatkozó bead- ványok.

A VI. vízügy és közbiztonsági csoportba soroztatnak az árvek és belvizekre, az ár- mentesítő társulatokra és a közbiztonságra vonatkozó beadványok, — a mennyiben ez utóbbiak valamely más osztályba nem soroz- hatók.

A VII. üllevek és engedélyek osztályá- hoz tartoznak a külföldi és éves üllevek, az utazási igazolványok, hazalasi és koldulási engedélyek, s végre a körözések; a VIII. osz- tályba tartoznak a fegyelmi, kihágási és cse- lédügyek.

A IX. osztályba a házközösségi és ipar ügyek.

A X. osztályba a személyi ügyek és kérvények, a mennyiben ez utóbbiak valamely más osztályba nem tartoznak, és végre a XI. osztályba jönnek a vegyes tartalmú beadványok.

Az alispán f. évi április 1-től akkor, midőn a beadványokat praesentálja és signálja, az eredetleges beadványokra az őket megillető római számot is rá jegyzendi.

A sornok, midőn az iratokat priorálás végett megkapja, ügyel egyuttal arra is, hogy minden egyes ügydarab irattal jelezze elutasítást, ez okból az alispán által az ügyiratra írt római szám melle a legközelebbi levéltári jelt (1/1881, 2/1881, 3/1881, 4/1881 stb.) feljegyzi.

Nehogy pedig a már használt levéltári jel újból alkalmazásuk, a sornok tizenegy nyilvántartási jegyzéket vezetend a levéltári 11. csoportra nézve, mely jegyzékben a levéltári jelek folyó szám szerint leírva, úgy tartja nyilván, hogy a már alkalmazott irattal jelt a jegyzékben keresztül huzza addig, míg a levéltári jelek használata által az irattal annyira rendezve nem leend, hogy minden ügydarab előírattal levéltári jellel mar bírand. A sornok mindazon „priora“val jelzett darab- okat, melyek levéltári jel szerint még nem rendezvék az előíratall felszerelten az előadók között való szétosztás előtt az alispánhoz vagy helyetteséhez viendi be, ki az úgy termé- szetének megfelelő római számot eme darabokra nézt ez alkalommal írja rá, — mely rajjegyzés után a sornok azokat rendes kezelés alá veszi.

Minden ügydarab számára, mely levéltári jeggyel már bírand, a sornok egy külön nagyobb alaku tiszta ivet veendő, melynek külső lapjára a vonatkozó levéltári jelt nagy betűkkel felírva, magát ezen ivet az öt levéltári jele után megillető helyen eltartja a belé tartozó ügyirat iktatói számát pedig az ivre feljegyezvén, magát az ügydarabot ezen ivbe eltartás végett csak akkor helyezi be, ha ez elintézettlen hozzá újra vissza kerül.

i) A II. Rész, II. fejezet, 14. szakasz i) pontja keresztülvételében, az előadók kötelesek az elintézés alkalmával az iktató részére ha- tározott és oly utasítást adni, hogy az szö- szerint az iktatókönyvbe, mint kivezetés beír- tassék, az iktató ezen utasításhoz képest akkor, midőn a darab a kiadó hivatalból hozzá érkezik, de minden este annak további prior- alása előtt 48 óra alatt a kivezetést esz- közölni fogja.

j) A II. Rész, II. fejezet, 15. szakasz d) pont értelmében a sornok a sürgetendő da- rabokat az illető előadónak a legközelebbi postával egyidejűleg fogja átadni.

k) A II. Rész, II. fejezet, 16. szakasz b) pontjához képest az irnokok átvételi és adási könyvecskéje összefűzött és pecséttel megerősített számozott lapokból álland.

l) A II. Rész, II. fejezet, 16. szakasz a) pontja alapján az egyeztetés mindenkor a tisztázó és egy o cselra a megyei kiadó által előre kijelölendő irnok által fog eszkö- zöltetni és az, hogy az egyeztetés megtörtént, a tisztázott első lapjának bal alsó sarkára az egyeztető irnok által kézzeljeggyel elősmertetni.

m) A II. Rész, II. fejezet, 16. szakasz l) pontjában érintett pénzküldeményeket a fő- pénztárnok 24 óra alatt elexpediálni köteles, ugyan e szakasz m) pontja alapján köteles- ségére teszem a kiadónak, hogy minden nap reggeli 9 órákor az előtte való napon kiad- mányozott, vagy különben is az irattárba tar- tozó ügydarabokat az iktatónak átadja.

n) A II. Rész, II. fejezet, 21. szakasz utolsó előtti bekezdéséhez megjegyzem, hogy magán felektől a megyei tisztviselő előleget követelni jogosítva nincsen.

4-szer. A központi és közigazgatási bi- zottsági iroda egyesítése és elhelyezése külön intézkedés tárgyát képezend.

5-ször. A szükséges nyomtatványok a számvevőség által osztatnak ki.

6-szor. Jelen körrendelet a hivatalfőnö- kök által a felügyelők által álló hivatalban körözendő és a mellékelt szabályrendeleti példány a hivatali tisztviselőknek személyen- kint, a segéd és kezelő személyzetnek pedig ügyosztályok szerint egy példányban kiadandó illetve kézbesítendő.

N.-Beeskereken, 1881. évi márczius 22.-én.

Alispán hivatalos távollétében:

Rónay Jenő,
m. főjegyző.

Tréfort Ágoston cultusminisz- ter az állami tanító- és tanító- nöképezzék tanárai és az állami vagy államilag segélyezett köz- ségi felső nép-, polgári és elemi iskolai tanítók ötödik évi pótléka megállapításáról a követ- kéző szabályrendeletet adta ki:

1. §. Az állami tanító- és tanítónöké- pezzék rendes- és segédtanárok, rendes és segédtanítók, tornamesterék és gazdasszonyok, ha ez utóbbiak egyszersmind okleveles s lény- leg működő tanítónök is, valamint az ezen képezzékekkel kapcsolatos gyakorló iskolai ta- nítók, továbbá a róm. és gör. kath. képezzé- knek alkalmazott azon tanárok, kik fizeté- seiket a magyarországi tanulmányi alaphól nyerik, ugyszintén az országos izraelita is- kolai alaphól díjazott izrael. tanítóképezzék rendes (esetleg segéd) tanárok és gyakorló iskolai tanító; végül az állami és államilag segélyezett községi elemi, felső nép- és pol- gári iskolai rendes tanítók és tanítónök ötö- dik évi pótlékokban részesítetnek.

2. §. Az állami elemi és államilag se- gélyezett községi elemi, felső nép- és pol- gári iskoláknál alkalmazott rendes tanítók és tanítónök ötödik évi pótlékának megállapítá- sánál csak az említett iskoláknál rendes és se- gédtanítói (tanítónői) minőségben megszaki- tas nélkül töltött szolgálati idő vétetik figye- lembe.

3. §. Azon rendes tanítók és tanítónök ötödik évi pótlékának megállapításánál, kik a 2. §-ban meghatározott iskoláknál már az 1869. év kezdetétől folytonosan működnek és az alább körülírt minősítéssel bírnak, a szolgálati idő ugyancsak az 1869. évtől illetőleg a hivata- los eskü letétele, vagy az állomás tényleges elfoglalása napját követő hó elsejétől számí- tatik, ellenben az 1869. év előtt töltött szol- gálati idő egyáltalán nem számítható be.

A később alkalmazott tanítók és tanító- nöknek az ötödik évi pótlékai megállapítá- sánál alapul veendő szolgálati ideje, szintén az eskü letétele s illetőleg a tanítói (tanítónői) állomás elfoglalása és működése megkezdése napját követő hó elsejétől számítatik.

4. §. Ha valamely tanító, ki a 2. §-ban megnevezett iskolák egyikénél alkalmazva volt, onnan távozván, felekezeti vagy államilag nem segélyezett községi népoktatási tanintézetekbe megy át, de időfolytával ismét állami vagy államilag segélyezett községi elemi, felső nép- vagy polgári iskolánál foglal el tanítói állom- mást; a felekezeti, vagy államilag nem se- gélyezett népoktatási tanintézeteknél töltött szol- gálati idő, szolgálat-megszakításnak tekintet- vén, a 2. §-ban említett iskoláknál korábban töltött szolgálati ideje az ötödik évi pótlék megállapításánál figyelembe nem vétetik.

5. §. A kik a tanítói pályáról leléptek, de később oda ismét visszatérnek, azoknak a lelépésük előtt töltött szolgálati ideje csak azon esetben számíttatik be az ötödik évi pótlék megállapításánál, ha kimutatják, hogy egészségi állapotuk, vagy hasonlót, tőlük nem függött rendkívüli körülmények által kény- szerítve hagyták oda a tanítóságot; azonban a tanítói pályán említett körülmények miatt nem töltött idő egyáltalán be nem számítható.

6. §. Ha az 1. §-ban említett tanintézet valamelyikénél alkalmazásban volt, ötödik évi pótlékra különben jogosított egyén, mielőtt tíz évet szolgált volna, végleg kielégítettik, vagy ha tíz évig, vagy tovább szolgált és esetleg ideiglenesen nyugdíjazták, de később ismét szolgálatba lép, a végkielégítés és ideig- lenes nyugalomba helyezés előtt töltött szol- gálati idő az ötödik évi pótlék kiszabásánál beszámíttatik, azonban a végkielégítéstől és illetőleg az ideiglenes nyugdíjazás napjától újból szolgálatba való lépés napjáig töltött idő be nem számítható.

7. §. Ha ellenben a véglegesen nyugdí- jazott tanító, tanítónök, vagy az 1. §-ban em- litett képezzék és gyakorló iskolák valamelyikénél alkalmazva volt tanár, tanító és ta- nítónök s általában ötödik évi pótlékokra igény- nyel bíró egyén véglegesen nyugdíjaztatik s később esetleg ismét szolgálatba lép, a vég- leges nyugdíjazás előtt töltött szolgálati ideje az ötödik évi pótlékok megállapításánál nem vétetik figyelembe.

8. §. Helyettesi minőségben eltöltött szol- gálati idő egyáltalán nem számítható be.

9. §. Ha az 1. §-ban megnevezett tan- intézetek valamelyikénél alkalmazott tanár, tanító, vagy tanítónök oly tanintézetbe lép át, mely a vallás és közoktatásügyi miniszteri tárczából, vagy a magyarországi tanulmányi és az orsz. izr. iskolai alaphól nem tartatik fenn, és nem is segélyezettik, vagy ha szol- gálatát figyelembe nem vehető körülmények miatt megszakítja: az ily tanintézetbe történt átállása, illetőleg a szolgálat folytonosságá- nak megszakítása előtt már elévült ötödik évi pótlékokra nem tarthatnak igényt, ha eset- leg az 1. §-ban említett tanintézetek valamelyikénél ismét alkalmaztatnak, vagy ha újból szolgálatba lépnek.

10. §. Ha az állami, vagy államilag se- gélyezett községi elemi felső nép- vagy pol- gári iskolai tanító (tanítónök) az 1. §-ban em- litett tanító- vagy tanítónöképezzék valamelyikéhez rendes tanárrá, vagy rendes tanító- nökévé nevezetetik ki: ezen esetben az ötödik évi pótlékok megállapításánál az elemi isko- lánál töltött szolgálati három év képezzék két évnek, a felső nép- vagy polgári iskolánál töltött két év pedig képezzék egy és fél év- nek vétetik.

Ha azonban ily tanítók és tanítónök a

képezzékhez történt kinevezetéseik előtt már elévült ötödik évi pótlékok, ez nekik mind- addig meghagyatik, míg a képezzékénél is ilyenre igényt szerzetek.

11. §. Az állam által, vagy a m. kor- mány közvetlen kezelése alatt lévő közala- pokból fenntartott oly képezzék, vagy szakta- nodákból, melyeknél az ötödik évi pótlékok már rendszeresítve voltak, az 1. §-ban em- litett tanító vagy tanítónöképezzék kineve- zett tanároknak az ötödik évi pótlékra már előbb szerzett igénye teljes épségben fenntar- tatik, az 1880. év előtti időre azonban ötödik évi pótlék nem utalványoztatik, kivéve, ha az illető, a képezzékhez történt kinevezése alkalmával ily pótlékok személyére nézve már elévült volna.

12. §. Oly állami hivatalból, melynél ötödik évi pótlékok nincsenek rendszeresítve, az 1. §-ban megnevezett tanintézetek bármelyikébe át lépő egyéneknek, az előbbeni mi- nőségben töltött szolgálati idejük után ötö- dik évi pótlékra nem lehet igényök.

13. §. Az 1. §-ban említett tanító- és tanítónöképezzéknek alkalmazott rendes és se- gédtanárok, tanítók, tanítónök és segédta- nítók, gazdasszonyok, valamint a gyakorló iskolai tanítók és tanítónök csak akkor tar- tathatnak ötödik évi pótlékra igényt, ha végle- ges minőségben alkalmaztatnak: az állami, elemi és államilag segélyezett községi elemi, felső nép- és polgári iskolai tanítók pedig akkor, ha tankepesítéssel bírnak, s egyszers- mind véglegesen alkalmaztatnak.

14. §. Oly állami, vagy államilag segélyezett községi elemi, felső nép- és polgári iskolai tanítók és tanítónöknek, kik alkalmaztatásukhoz tankepesítéssel nem bírtak, az az 1868. évi XXXVIII. t. cz. 102. §-ban határidőül meg- szabott egy, s legfeljebb két év leforgása alatt képesítetnek és véglegesítetnek, a képe- sítés és véglegesítés előtt ideiglenes minö- ségben töltött idő az ötödik évi pótlék meg- állapításánál beszámíttatik.

Ellenben, ha a képesítő vizsgálatot az idézett §-ban meghatározott időn túl állottak ki, ezen vizsgálat letétele előtt töltött szolgálati idő a mulasztás kellő indokolása esetén csak a vallás és közoktatásügyi m. kir. ministerium kivételes engedélye alapján számítható be.

Hasonlóképen beszámíttatik az 1. §-ban említett tanító- és tanítónöképezzéknek, valamint az azokkal kapcsolatos gyakorló iskoláknál alkalmazott, és a jelen szabályzat értelmében különben ötödik évi pótlékra igénynyel bíró tanítószemélyzet által ideiglenes minőségben töltött szolgálati idő is, ha idő folytával állomásán véglegesítetnek. (Vége köv.)

HIRHARANG.

* **Visszahelyezés.** Lapunk mult számá- ban említők, hogy Mazur S. k. adófelügyelő Pécsre helyeztetett át, mint örömmel értesülünk, ezen áthelyezés megmásmintattott s így Mazur S. adófelügyelő továbbra is megyénkben marad. Örül ennek az egész megye, mert adófel- ügyelőjében egy tapasztalt eljárású embert bír, ki finom modorával mindenkor fön bírja tartani az állam érdekeit.

* **A Tisza áradása** napról-napra na- gyobb veszélylyel fenyeget. A védgátok emelésére közmunka vétetett igénybe, de a folytonos esőzések e munkálatokat gátolják. Elisenhainál a keresztöltés elszakadt, a község fele részben uszik, minden részről a legnagyobb veszedelem fenyeget, ha a karikatöltés meg nem vedhető. E perczben csekély epadást jelezhetünk, mivel Mosorinnál a bacskaik részről a töltés kiszakadt. Ha ked- vő időjárás mellett az erélylyel megkezd- dett munkálatok folytathatók, talán meg- szabadulunk a veszedelemtől. Jövőre nézve tanúságot vonhat a társulat, hogy a védgá- tok emelésére a kedvező időjárást kell igénybe venni, nem pedig a veszedelem ide- jén fűhöz-fához kapkodni.

* **Árvaház.** Mint halljuk, az Andel V. ötvös által kezdeményezett árvaház építése nemokára megkezdődik. A napokban egye- sek ivein jelentékeny összegek irattak alá. Az ivtartók pedig sok helyen ama határozott ígéretek nyertek, hogy végrendeletileg nagy összegeket hagyományoznak az árvaház javára, így S. ügyvéd és H. öregúr tíz-tíz ezer frinyi legatumnal fogják gyarapítani az alapot. Csodáljuk azonban, hogy az épít- tendő árvaház jellege kizárólag r. k. lesz, mi által a más vallásbeli gyermekek e hu- manus intézmény áldásainak élvezetéből ki- zárótnak. Hát Lessing Bolcs Nathanjának szelleme nálunk annyira sem terjedt el, hogy a felekezeti cégek legalább a jótékony- ságban egyesüljenek? Avagy a gör. keletiek, héberek és kálomisták utasították a gyűjtő- ivatek vissza? Bármelyik részen mult, hibát követtek el, mert az elszigetelés vissza- vonást és társadalmi zülltséget okoz. Örül- lünk, hogy városunk ismét egy új humanus intézménnyel szaporodik; egyet azonban megjegyzünk hozzá. Az alapító oklevelekben tétessék ki, hogy az intézet ha netán idő- vel jogi természeté felvetetnek, kezdetben német és magyar később magyar nyelvű legyen. Ezt annyival inkább követelhetni, mert tudomásunk szerint a nagylelkű ada- kozók és a később legatumokat tévők közül nagyon sokan magyar emberek. Dixi et salvavi....

* **Meghívás.** Mindazon urak, kik a polgári lövőde létesítése céljából alakult bizottság által kibocsátott aláírási ivatek aláírtak, valamint azok, kik a lövész-társulat tagjaival magokat felvételnél kívánják, felkéretnek, hogy f. évi április hó 3-án d. u. 3 órákor a casinói helyiség kistermében tartandó ala-

kulő közgyűlésen megjelenni sziveskedjenek. A bizottság megbízásából: Poroszkay Béla.

Nyilvános pótszámadás. A Torontál folyó évi 9. számában közzétett, és ő felvége Erzsébet királyné védelme alatt álló magyar országos segélyező négyzet nagybecskereki főkegyelme alapja javára rendezett tánczvigalom jövedelmét tárgyazó nyilvános számadásunk kapcsán az ott bruttó-bevételeként kitüntetett 445 frt ellenében az egylet terhére felmerült 147 frt 83 kr. kiadás levonásával a főkegyelet alapja javára tiszta jövedelemként 296 frt 17 kr. folyt és vételeztett be a főkegyelet pénztárába. Midőn a jelzett bevétel összeget ezennel nyilvánosan nyugtatványoznánk, egyben kedves köteleseget vélünk leróvhatni, midőn főméltságu Thurn Taxis Egon herczegnek, ki a fent kimutatott kiadásokon felül a füzértáncz jelvényeiért felszámított 60 frt kiadást sajátjából fedezni kegyeskedett, e nemes cselekedetért az egylet nevében halás köszönetet nyilvanítunk. Kelt Nagy-Becskereken, 1881. mártius 30. A torontálmegeyi választmány nevében: Az elnökség.

Vörös kereszt. A torontálmegeyi választmány ügyvezetése alatt volt 37 főkegyelet szervezése tagjainak száma, vagyoni állapota és mult évi ügyforgalmáról megjelent, 1880. évi december hó 31-ével lezárt és a központi választmányhoz beterjesztett számadások alapján összeállított kimutatásból felmúljuk, miszerint a megyei választmányhoz a mult év folyamán 342 levél érkezett, általa 785 levél elküldetett és 8 ülés tartott. A nagybecskereki főkegyelet az 1880. évi január hó 18-án megtartott szervezkedő közgyűlésen 346 taggal megalakulván, a tagok száma mult év végéig 400 új tag belépésével 746-ra szaporodott, és pedig 28 alapító, 40 rendes tag 10 frttal, 649 rendes tag évi 1 frttal és 29 rendkívüli tag évi 1 frttal; az év végéig alapítói díjak címén befizeltetett 1170 frt, 10 frtos tagdíjak címén 373 frt 5 kr., 1 frtos rendes tagdíjak címén 474 frt, adomány és mükedvelői előadásokból befolyt 1354 frt 81 kr., összesen 3371 frt 87 kr., mely összegből a központi pénztárba 2265 frt 16 kr. küldetvén fel, 1880. évi december hó 31-én a főkegyelet pénztári készlete 945 frt 78 krt tett ki, azonfelül a tagoknál még 254 frt maradt kün. A jelzett kimutatásban a fentiek szerint részleteztük az összes 37 főkegyelet szaporodási és ügyforgalmi mozzanata, valamint vagyoni állapotának állása, melyekre nézve azonban röviden az összegezt foglalkozunk itt egybe: 1880. évi január, február márczius és április hónapokban megveszerte 37 főkegyelet alakult 2407 taggal, melyeknek száma az év folyamán 1105 új taggal szaporodván, az év végén a 37 főkegyelet tagjainak létszáma 3527 s jelesen 75 alapító, 134 rendes 10 frtos, 3149 rendes évi 1 frtos és 199 rendkívüli 1 frtos tag volt; ezek által az év végéig befizeltetett alapítói díjak címén 2183 frt 89 kr., 10 frtos tagdíjak címén 1195 frt 97 kr., évi 1 frtos tagdíjak címén 2992 frt, adomány és más jövedelmek címén 2982 frt 2 kr., összesen 9354 forint 39 kr., ezen összegből a központi pénztárba felküldetett 5143 frt 17 kr., a főkegyeletek pénztárainak készlete mult év december 31-ével volt 3873 frt 14 kr. és a tagok között

kün maradt 671 frt; ezen felül a főkegyeletkezh érkezett 872, és általuk elküldetett 1187 levél s tartottak összesen 164 választmányi ülést. A fenti adatok tehát fényesen igazolják Torontálmegei közönségének nemes intencióit, melylyel hazánk összlakosságára oly jöllevőleg kiható eme magasztos intézményt mindenkor hathatósan fejleszteni törekszik.

Jótékonykezeli mükedvelői szini előadás. Jövő szombaton, azaz f. é. április hó 9-én a helybeli tüzoltó-egylet alapja javára a helybeli színházban egy jótékonykezeli mükedvelői szinielőadás fog rendeztetni, melyre egyrészt a jótékonykezeli, másrészt pedig az ígérkező fényes szellemi siker iránti tekintetből már eleve felhívjuk városunk és vidék közönségének figyelmét és hisszük, hogy a tömeges látogatottság nem fog elmaradni.

Városunk posta forgalma. A helybeli postahivatalnál a mult évről a következő forgalmat mutathatjuk föl: Földadott postautalvány 14.433 drb. 728.753 frttal, kifizetett 6.210 drb. 174.569 frttal; utánvételi küldemény földadott és kifizetett 2.785 drb. 21.601 frt értékben; kocsposta küldemény érkezett 26.859. Ehhez számítva a beérkezett küldemények után járó postailletéket, az összes pénztári forgalom 883.000 frtra rug. Ezen adatok után senki sem csodálkozhatik, ha ajánlott levélét és kocsposta küldeményét a megérkezés utáni napon kapja. Reméljük, hogy a t. igazgatóság ezen kellemetlenséget helyre állítandja; ellenkező esetben a posta hivatal folytonos megtámadlásoknak lesz kitéve.

Sikkasztás. A belügyminiszterium által a boszniai mozgósítottak részére utalványozott 12.294 frt 40 kr. eltűnt. A főispáni hivatal tényleg át akarván venni az összeget, azon választ kapta, hogy a pénz nem érkezett meg, így tehát valószínű, hogy ezen összeget is Lukasevits budapesti postatiszt sikkasztotta el, kit Brünbenben el is fogtak.

Táncztanítás. Makay B. Lajos, ügyes és könnyen felfogható táncztanítási rendszerrel városunkban ismert tánczmeister folyó évi április hó 4-én nyitja meg 3-ik és ez idő szerint utolsó táncztanítási folyamatát; a nevezett által folyó évi április hó 2-án a helybeli casino helyiségében egy próbatánczfüzérke fog rendeztetni, melyet ép úgy, mint az általa nyitandó tanfolyamot közönségünk figyelmébe a legmelegebben ajánljuk.

Rejtélyes. Városunkban azt beszélék, hogy a Milan szerb fejedelem ellen összeesküdtek egyike magyar földre menekült a mult napokban, az üldözö szerb katonák azonban Titelben elesíték és lánczra verve Belgrádba vitték. Ugyancsak Titelben munkások a Tisza partján 17. századbeli arany pénzkekre találtak.

Magas vizállás. Ily magas a Béga városunkban már régen nem volt; mossa is a partot mindkét felől, a baloldalt leg többet fog szenvedni, hol a meredek part évenként a víz ellakodása után fel vagy egész öllel fogy, míg a jobb part területe nő. Így a balpart többnyire szegény lakóinak házai lassankint a vízbe kerülnek, illetőleg a meredek partról lezuhannak. Ki védheti meg ezeket?

Fogyasztási adó. Ezen új adó április 1-én lép életbe, ettől fogva a cukor kilogrammjá 8 krtal emelkedik.

Gyilkos elfogatása. Lebanovich István, módosi szolgabíró, szorgos kutatásainak sikerült végre Rozenberg Regina uzorásné gyilkosát felfedezni. A gyilkost Szigeti Péternek hívják, mesterségére nézve cipész, Pancsován fogták el, teit csakhamar bevallotta.

Új belső titkos tanácsos. Ő Felsége f. hó 20-án kelt határozatával gróf Karácsonyi Guidó nagybirtokos és országgyűlési képviselőnek, a közügyek és a közjó előmozdítása körül szerzett sokoldalú érdemei elismerésül, a belső titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozta.

Csöd. Deutsch Mór nagy-szt.-miklósi lakos ellen a nagy-kikindai törvényszék csödeljárás rendelt el.

Conferencia. A gyarmatúru kereskedők budapesti konferenciáján a helybeli kereskedők képviselője Perjalt úgnök, ki a márcz. 15-én tartott gyűlésen a végrehajtóbizottságba választott be.

Albrechtsdorfból — Szapáryfalva. Torontálmegeyi déli részén a Duna és Tisza közt alakult Albrechtsdorf évenként elaraszottatott, végre sem maradtak meg. Mintegy 320 szorgalmas s dolgos család ingóiból, a mennyit annyit megmentett és összeállva, Lugos mellett kincstári földön telepedett meg. Az új község a mostani pénzügyminiszteről Szapáryfalvának fog hivatalni. A telepítvényesek családonként 5—16 láncc földet kapnak, láncczát 80 frttal 22 évi részletfizetésre. A lánccz azonban 35, és a tanító 20 láncc földet ingyen kap.

Áttelepítés. Novoszellő megyénkben fekvő telepközönségnek a Temes megyében levő daruvári kincstári birtokra leendő áttelepülése a nm. m. kir. pénzügyminiszterium által megengedtetvén, a mintegy 400 lélekből álló 72 család a jövő hónapban fog kivándorolni. — Ezen 72 család usque (egy huzamban) 750 hold földet kap, holdját a 89 frttal örökön 22 év alatt 3% tőke és 5% kamattörlesztéssel. Minden valószínűség oda mutat, hogy Topolya és Nagy-Bikács helység lakói is elvesszi megyénk, ha csak kegyeiről országgyűlésre ismert földesuruk mélt. gróf Karácsonyi Guidó úr jobbnak nem találja, mint nélkülözhetetlen mezei munkásokat magának megtartani s jövőjüket lehetőleg legitt biztosítani.

Halálozás. Baranyi József Lajosfalva község jegyzője, s a „Torontálmegei jegyzők és közigazgatás egylet”-nek alelnöke, munkás életének 53-ik évében, mártius hó 24-én meghalt. A holdogult legregőbb jegyzője volt megyénknek. 1858. évben lett jegyző Szerb-Czeranyán, honnan csakhamar Ném.-Czeranyára hivatott, végre 1873-ben Lajosfalván választott meg, hol haláláig működött mint a „nemzet napzsámosa”. Béke poraira!

Neerolog. Dragoj Szilárd ügyvédjelölt f. hó 19-én hosszas szenvedés után Torákon elhunyt. Hivatalos teendőiben pontos, a társadalomban kedvelt egyén volt. Nyugodjék békében!

Jegyző választás. Torákon f. hó 27-én Dazsu Péter árvaszéki irnok jegyzővé választott.

Színház. Eperjesen a napokban avatott fel az állandó színház; városunkban uelynek színháza a magyarországi színházak

legregőbbjeihez tartozik, jövő évben nyári színház. aréna is épül.

Románia felveszi a királyság címét és Károly fejedelem a király címet; a trónörökös „királyi herczeg” címet fog viselni. A románok arany-álma teljesült.

Szabadkán a sajtóperek napirenden vannak, lapjaikban olyan piszkolódások, megtámadások nyomattalnak le, minők csak a krassó-szörénymegeyi német lapokban olvashatók. Így a Bácskai Közlöny egyik számában a vezercikk egy törvényeséki, lehet hogy fogytékos, de azért mégis becsületes jellemű bíróval és attikái ső gyanánt a fitos orrával foglalkozik. Ugy latszik, a szerkesztő tekintélyét, befolyását akarja nevelni, midőn tudatlanságát leplezi. Hova jutunk egyes kiszemelt egyének jellemének bonczolgotásával, így minden ember szétszedhető izre és hibái kikiallthatók a világba. Quando quidem et dormitat Homerus. Az ily lapoknak nincs céljuk, legfeljebb a társadalmi életet mélyezik meg, minek elkerülése végett legjobb volna a cautióknak behozatala.

A közigazgatók hatáskörének kiterjesztése. Befejeztetett végre a közigazgató hatáskör kibővítésének kérdésével foglalkozó enquete. Kimondatott az aláírás hitelesítésének kelleke, minden oly ügyben, hol telekkönyvi jogok szerzése, átváltoztatása vagy megszüntetéséről van szó. Rájok ruházták a hitbizományi javak és a csödtömegek kizárólagos leltározása. Ők teljesítik azon végrehajtási cselekményeket, melyekre eddig a bíróságok egyes tagjai voltak kiküldetők. Kimondatott elben, hogy kizárólag a közigazgatók bizandók meg a hagyatékok letárgyalásával. E kérdés azért nem döntetett el végleg, mert a belügy, mint kinek ressortjába tartoznak a hagyatéki ügyek, az enqueten nem volt képviselve; de a miniszter megígérte, hogy a belügyérnl ily szellemen fog közben járni. — Végre az enquete elhatározta, hogy az igazságügyi miniszter jogosított két évig oly ügyvedeket is közigazgatókká kinevezni, kik folytonos 5 évi önálló ügyvédi praxist kimutatni képesek.

Az újonnan bevezetett kilencz (9) főle mintázatu „Kimutatások az általános egészségügyi állapotokról” elkészültek és e lap kiadojánál kaphatók.

NYILTTÉR. *)

Nyilatkozat.

Becses lapjának mult száma azon hirt közli, mintha az újonnan megjelenendő „Gross-Becskereker Zeitung” szerkesztőségét én vettem volna át. Ambár a tudósító maga is kétérdék e hír valószínűségén, mégis jónak találom minden félreértés kikülvése végett ki nyilatkozni: miszerint ama közölt hír egészen alaptalan. Réseztől csakis oly lapot támogatnék, mely hazafiai szellemen szerkesztve egyszersmind jó hírből is áll. N.-Becskereken, 1881. márczius 27-én.

Tisztelettel

Fein Mór,

a helyb. izrael. hitközség titkára.

*) Az e rovat alatt közölt cikkekért nem vállal felelősséget a szerk.

H I R D E T É S E K.

3044. sz. k. i. 1881.

(48—2.1)

Hirdetmény.

Nagy-Becskerek város hatósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a városi gyalog és lovas mezei rendőrség, hivatalsszolgák és kézbesítők számára f. 1881. évre szükségelt nyári ruhaneműk, jelesen:

- 27 darab blous zwilchvásonból,
- 27 pár pantalonadrág zwilchvásonból,
- 4 darab blous kék posztóbból,
- 4 pár lovaglónadrág kék posztóbból,
- 27 „ czipő fénymázos bőrből,
- 4 „ csizma „ „ és
- 31 darab sapka kék posztóbból

beszerzésére f. évi április 10-én, délután 3 órakor, a városház nagy termében nyilvános árlejtés fog tartatni, melyre a vállalkozni kívánók 10% bánatpénzzel ellátva meghívotnak.

Az árlejtési feltételek a szokott hivatalos órákban a városi fűszámvevői hivatalnál megtekinthetők.

Nagy-Becskereken, 1881. évi márczius 24-én.

Kulifay Lajos,

polgármester.

2560. szám k. i. 1881.

(42—3.3)

Árlejtési hirdetmény.

Alólírott hivatal részéről ezennel közzé tétetik, miszerint Nagy-Becskerek város tekintetes képviselő-testületének 1881. évi február hó 24-én 8/112. szám alatti határozatával, a tulajdonát képező kórház melléképületének felépítése elhatározatván, annak a városi mérnök által szerkesztett terv, előmérték és költségelőírányzat alapján leendő felépítése végett árlejtési határnapul 1881. évi mártius hó 28-ika d. u. 3 órája

Felelős szerkesztő: Létmányi Nándor.

tüzetik a városházi épület II-ik tanácsnoki irodába, melyre vállalkozni szándékozők, a 7360 frtnyi előirányzott összeg utáni 10% bánatpénznek megokkali hozatala mellett, ezennel megidézettnek.

Az építési terv, előmérték és költségelőírányzat az árlejtés napjára a hivatalos órák alatt a II. tanácsnoki irodában naponként megtekinthetők.

Kelt N.-Becskereken, 1881. évi mártius hó 10-én.

Kulifay Lajos,

polgármester.

5615. sz.

Hirdetmény.

(43—3.3)

Torontálmegeyi részéről közhírré tétetik, hogy a megyei szolgáló-személyzet részére szükségelt egyenruházat

A) anyaga u. m.:

- 1104 méter nyári ruhára való vitorlaváson,
- 621.82 „ belésváson,
- 8.55 „ kemény váson,
- 1639.75 „ vastag zsinór,
- 190 darab gombhurok,
- 36 „ sapkarózsa (pakfon),
- 36 „ állszij,
- 36 „ napellenző,
- 4 1/2 „ belésbőr,
- 7 1/2 tuczat olajbogyódad rézgomb,
- 68 9/12 „ nagy gombolyó rézgomb,
- 34 1/2 „ kis „ „
- 30 1/2 „ rózsafarmájú „ „
- 32 pár sarkantyú;

B) készítése u. m.:

- 19 darab huszárka,
- 165 „ blouse,
- 220 „ magyar nadrág,

- 19 „ mellény,
- 184 „ nyári blouse,
- 184 „ „ bugyogó,
- 36 „ sapka;

C) kalapok u. m.:

148 darab magyar nemezkalap szállítása, illetőleg elkészítésének esetleg egyes részletekként leendő átengedése tekintetéből 1881. évi április 6-án reggeli 10 órakor Nagy-Becskereken a megyei árlejtés nagy termében nyilvános árlejtés fog tartatni, melyre a vállalkozni kívánók ezennel meghívotnak. — Irásbeli ajánlatok az árlejtési feltételek értelmében szerkesztve és felszerelve f. é. április hó 5-én déli 12 óráig fogadotnak el.

Az árlejtési feltételek az árlejtés napját megelőzőleg a megyei számvevőségél naponta déli 11 és 12 óra között megtekinthetők.

N.-Becskereken, 1881. évi mártius hó 12-én.

Torontálmegeyi alispáni hivatala.

Pain-Expeller

(21—10.5)

horgonyjával nagyon jó háziszor.

A ki e kiütő szert csak egyszer, péld. köszvény, csúsz, tagszakgatás, reumatikus fogfájás stb. ellen használta, szivesen ajánlja tovább. E körülmény nagyon jellemző a Pain-Expeller jóságára nézve, valamint csak is annak tulajdonitató, hogy e szer Magyarországban is minden reklám nélkül oly nagyszereű elterjedésnek örvend.

Kapható 40 és 70 krajczáros üvegekben Budapestben: a főraktárnok Török J. urnál, N.-Becskereken Mencer L. és Steiner M. N.-Kikindán Brettern E., Temesvárbán Járomisz E. gyógyszerész uraknál és csaknem minden nagyobb város gyógyszerészeiben.

Főmunkatárs: Gretes József.

Nyomatott kiadó Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Becskereken.

hetem

Pleitz Fer.

E

T
1881.

Tisz

töinket.

minél elő

jenek, l

küldéséb

ténjek.

Az e

póstautal

kiadóhiva

könyvny

E

Egész é

Fél évre

Negyed

Nagy

márczius

A „To

Nagy-B

Kis vil

hivatva a

bírálasára.

az esemény

a szomszéd

politikai illet

atást tekint

vennünk m

vidéken az

a messzevá

Nem szoros

hanem faji s

Oláhország

Hazánk

nemzetiség

a magyarok

a többi ab

kisértette. H

T

Vadvirág

A magya

puszta nevel

még a kaszár

Kivirít az bel

nagy kaszárny

négy széles

jelleben épít

a dal. Vadon.

szabályozta a

nét, kelyhe e

nem romlott

szertn valóban

de abban is a

ha vadon is.

Ennek a

keretből gyűj

mutatjuk, csak

gondol a profu

ott abban a na

dob a szive

ha beszédre ny

Egy Hány

Versben írott

nyában” című,

A költemény 23

den a következ

A takarodot

alszik; csak az

It a „Várda ko

bakát, Pista bé

csinak nem akar

letlen a mostani